
Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2021:2

Pastorsadjunktsåret

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2021:4 i vilken det föreslås att kyrkostyrelsen ska utreda och komma med förslag till hur systemet med pastorsadjunkter kan avvecklas. Utskottet delar motionärernas åsikt att systemet med pastorsadjunkter bör ses över men vill inte förekomma den redan av kyrkostyrelsen beslutade utredningen av Svenska kyrkans prästutbildning, inklusive pastorsadjunktsåret. Däremot vill utskottet att kyrkostyrelsen i sin utredning särskilt beaktar var det finansiella ansvaret för pastorsadjunkters lön vid vakans i församling ska ligga.

Till betänkandet finns en reservation, ett särskilt yttrande och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2021:4,
2. med anledning av motion 2021:4 uppdra till kyrkostyrelsen att i utredningen av Svenska kyrkans prästutbildning beakta vad utskottet anfört.

Motionens förslag

Motion 2021:4 av Leif Nordenstorm m.fl., Pastorsadjunktsåret

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda och lägga förslag till hur systemet med pastorsadjunkter kan avvecklas.

Bakgrund

Pastorsadjunktstjänst

Pastorsadjunktstjänsten är en introduktionstjänst, som avser att erbjuda pastorsadjunkten en introduktion till en ordinarie prästtjänst. Biskopen i respektive pastorsadjunkts hemstift fattar beslut om i vilken församling de placeras och stiftet betalar deras lön under pastorsadjunktstiden på tolv månader. Tiden kan förlängas upp till 18 månader vid särskilda skäl. Under sitt adjunktsår arbetar pastorsadjunkter som präster i en missivförsamling och har till sitt stöd en handledare som de samtalar med regelbundet.

Enligt kyrkoordningen (34 kap. 10 §) måste den som söker en tjänst som komminister, kontraktsadjunkt eller stiftsadjunkt ha varit anställd som pastorsadjunkt i ett år, eller som vid tidpunkten för tillträdet av den sökta tjänsten kan antas ha varit det. I regel sker detta i anslutning till en avslutad prästutbildning vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut (SKUI). Därför har prästkandidater redan när de börjat läsa vid

SKUI samtal med sitt stifts rekryteringsansvariga om var inom stiftet de kommer att tjänstgöra under sitt pastorsadjunktsår.

Pastorsadjunkt, som en reglerad tjänst på ett år med handledning, blev reglerad 1991. Syftet var att ge nyvigda präster en trygg och ordnad start på sin prästgöring. Till en viss grad kan en sådan introduktionstjänst jämföras med introduktionstjänster för läkare eller psykologer, men det finns också skillnader, till exempel att pastorsadjunkter redan är vigda medan läkare och psykologer får legitimation efter sin introduktionstjänst.

Praktik under prästutbildningen

Inom prästutbildningen ingår flera praktikperioder. I den pastoralteologiska grundkursen ingår tre veckors verksamhetsförlagd undervisning i en församling i vigningsstiftet och innan det pastoralteologiska slutåret kan genomföras ska kandidaten ha avslutat åtta veckors praktik i församling. Undervisningen vid SKUI är yrkesförberedande och innehåller många praktiska övningar. I den ingår också tre veckor av verksamhetsförlagd undervisning i församling.

Ny utredning om Svenska kyrkans prästutbildning

Sommaren 2021 beslutade kyrkostyrelsen att genomföra en utredning av Svenska kyrkans pastoralteologiska utbildning. Utredningen ska redovisas senast under hösten 2022 och innehålla förslag på en reviderad, alternativt ny, utbildningsplan för prästprogrammet.

Utredningen ska även analysera konsekvenser för den befintliga ordningen med pastorsadjunktsår som introduktionstjänst för nyvigda präster ifall förändringar föreslås som kan ha inverkan på denna ordning. Här kan det vara aktuellt att inom utredningen belysa olika modeller för introduktionstjänst. Likaså ska eventuella konsekvenser för övriga kyrkliga utbildningar och samverkan mellan alla utbildningsprogram belysas och analyseras utifrån de förslag som ges.

Utredningen ska dessutom överväga möjligheter och svårigheter med erbjudanden om och planering för fortbildningsdelar som fortsättning efter avslutad pastoralteologisk yrkesutbildning och prästvigning.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Till 2004 års kyrkomöte inkom en motion i vilken det föreslogs att sex månaders anställning som pastorsadjunkt skulle ge behörighet att anställas som komminister, kontraktsadjunkt eller stiftsadjunkt (2004:91). Motionen avslogs av kyrkomötet i enlighet med kyrkorättsutskottets förslag som hänvisade till pågående utredningar av de kyrkliga utbildningarna (Kr 2004:2).

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:4.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2021:4 uppdra till kyrkostyrelsen att i utredningen av Svenska kyrkans prästutbildning beakta vad utskottet anfört.

Utskottet är överens med motionärerna att det finns anledning att se över ordningen med pastorsadjunktsår i sin nuvarande form. Utskottet vill lyfta den olägenhet det kan medfölja när präster med familjer behöver flytta flera gånger under kort tid och att

nya präster kan ha väldigt olika behov av introduktion. Utskottet anser att den ordning där stiftens bekostar pastorsadjunkters lön vid vakans i församling måste ses över.

Utskottet ser att det i den del av kyrkostyrelsen beslutade utredningen av Svenska kyrkans prästutbildning som gäller pastorsadjunktsåret, finns erfarenheter att hämta från EFS, vars präster inte genomgår ett pastorsadjunktsår samt bland nyvigda diakoner som i regel inte har en introduktionstjänst, men ibland omfattas av ett mentorskapsprogram.

Utskottet anser att det inte är lägligt att föregripa den beslutade utredningen av Svenska kyrkans prästutbildning genom att tillsätta ytterligare en utredning av pastorsadjunktsåret, eller att en sådan utredning *a priori* ska inriktas på avskaffande av pastorsadjunktsåret.

Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motion 2021:4 och att med anledning av motionen uppdra till kyrkostyrelsen att i utredningen av Svenska kyrkans prästutbildning beakta vad utskottet anfört.

Digitalt sammanträde den 6 oktober 2021

På kyrkolivsutskottets vägnar

Niklas Grahn, ordförande

Sigurdur Hafthorsson, sekreterare

Beslutande: Niklas Grahn, ordförande, Marie Nielsén, Ronny Hansson, Ann-Sofie Karlsson Ågren, Peter Egardt, Kent Karlsson, Amanda Carlshamre, Agne Arnesson, Inga Alm, Ann-Christine From Utterstedt, Mats Ershammar, Karin Janfalk, Vicktoria Bagi, Torbjörn Aronson och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Lina Dahm, Anna Rapakko, Johannes Fransson, Sara Waldenfors, Kristin Molander, Lars Jakobsson, Ellionor Moberg, Tomas Fors, Christoffer Wallin, Zandra Pettersson, Lisa Gerenmark och David Castor.

Biskoparna Thomas Petersson och Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot kyrkolivsutskottets förslag till avslag på motion 2021:4 Pastorsadjunktsåret, till förmån bifall till motionen.

Margaretha Herthelius

Särskilt yttrande

Jag delar utskottets mening att motionen ska avslås, men motsätter mig motivtexten i sammanfattningen samt i utskottets överväganden till förmån för eget förslag enligt nedan, vilket tyvärr inte vann utskottets majoritetsstöd:

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2021:4 i vilken det föreslås att kyrkostyrelsen ska utreda och komma med förslag till hur systemet med pastorsadjunkter kan avvecklas.

KI 2021:2

Utskottets mening är dock att den redan av kyrkostyrelsen beslutade utredningen av Svenska kyrkans prästutbildning, inklusive pastorsadjunktsåret inte bör föregripas.

Utskottets överväganden

Utskottet anser att det är olägligt att föregripa den redan beslutade utredningen av Svenska kyrkans prästutbildning genom att tillsätta ytterligare en utredning av pastorsadjunktsåret. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motion 2021:4.

Ann-Christine From Utterstedt

Särskild mening

Vi stödjer det särskilda yttrandet i ärendet.

Zandra Pettersson och Christoffer Wallin